

Can Vinyes

Sant Vicenç de Castellet

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Can Vinyes. Vallhonestà. 08295 SANT VICENÇ DE CASTELLET
Emplaçament: Al turó de can Vinyes sobre el torrent de les Pasteres, camí de la pedrera del Roure al Clot.

Coordenades:

Latitud: 41.66317
Longitud: 1.90304
UTM Est (X): 408674
UTM Nord (Y): 4612961

Classificació

Número de fitxa: 08262-49
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia: Edifici
Estil / època: Medieval Modern Contemporani
Segle: XIII-XIX
Estat de conservació: Dolent
Notes de conservació: en runes
Protecció: Inexistent
Accés: Difícil
Ús actual: Sense ús
Titularitat: Privada
Titular: Desarrollos Generales S.A. C/ Nou de Sant Pere, 19. 08222 TERRASSA
Autor de la fitxa: María del Agua Cortés Elía
Data de registre de la fitxa: dv., 02/07/2004 - 02:00

Descripció

Aquesta casa es troba actualment en ruïnes. Situada al capdamunt d'un turó, entre el torrent de les Pasteres i el torrent de Can Serra, dominant visualment un extens territori. La casa era de planta rectangular, amb planta, pis i golfes; també té un soterrani, cosa que ens

ha explicat gent de la zona, però que actualment és inaccessible degut a l'estat de ruïna. La façana principal s'obre a migdia i mostra que era coberta amb teulada a doble vessant amb el carener perpendicular a la façana. En aquesta es veu clarament la divisió en tres crugies perpendiculars a la façana i en cada una es pot veure obra diferent marcant carament la crugia central que es distingeix per l'arc de mig punt i la volta que cobreix l'accés principal a la casa a modus de porxo. A la crugia del costat dret s'intueix un arc igual que el del centre que va ser tapiat posteriorment. Tan sols es conserven fragments dels murs laterals i posterior, ja que tot l'interior de la casa està enfonsat. Es poden veure encara 2 espitlleres i un petit contrafort al mur que delimita amb el camí, al que hi ha adossada una estructura quadrada que podria ser un dipòsit. L'element més destacable de la casa és la presència de tines exemptes, és a dir, que no es troben enganxades a la casa, i que s'expliquen en una altra fitxa. Tot i que no ho hem vist, ens han explicat que hi ha un espai soterrani a la casa, inaccessible actualment degut a l'estat de ruïna, en el que hi ha un gran dipòsit d'oli de pedra de grans dimensions (aproximadament 3m per 80 cm) i en el que els amos de la casa es guardaven les escorrialles de la premsada d'oli que feien per la gent que els hi encarregaven, és a dir, que es quedaven sense dir-ho als propietaris.

Observacions:

L'estat de conservació és molt dolent i perilla que s'esfondri totalment en poc temps. Té quatre tines exemptes.

Història

La població del terme de Vallhonestà es va veure afectada per les epidèmies de pesta del segle XIV i els conflictes del XV, tot i que es va recuperar gràcies a l'economia agrícola basada fonamentalment en la vinya. Al 1375 a Vallhonestà hi havia 13 focs; la crisi de la baixa edat mitjana va reduir la població a 4 focs i no va ser fins a principis del segle XVIII que hi hagué una recuperació substancial amb 45 habitants censats l'any 1717. Actualment hi ha 22 masos. El cultiu de la vinya i la seva comercialització va provocar un important creixement amb ampliació de la superfície conreable i la roturació de nous camps en un territori de superfície difícil que va obligar a la construcció de murs de pedra seca presents a tot el territori, i que va permetre el desenvolupament d'una pagesia rabassaire al voltant dels grans masos de la zona: la Serra, Serracanta, cal Forns, can Vinyes, Sant Jaume, cal Marçet. Alguns d'aquests grans masos tenien algun mas ròneg (abandonat) que van tornar a vendre o llogar a inicis del segle XVIII, fet que permet el repoblament de la zona (SUADES, 1987). Els petits masos de Vallhonestà eren parcels dels grans masos que tenien grans extensions de terra. El petit propietari, a més de conrear el seu petit tros de terra, era parcer d'un o més propietaris grans, ja que es veien obligats per garantir la seva subsistència. Desconeixem el moment de construcció inicial de la casa degut a manca de documentació, tot i que certs elements arquitectònics ens orienten a suposar que ja existiria al segle XIII, en el moment d'apogeu en l'ocupació de Vallhonestà. L'ampliació més important es faria durant el segle XVII, tenint un apogeu durant el segle XVIII, moment en que es construïen les tines exteriors. És probable que aquestes fossin utilitzades per parcels, de manera que quedaven independents de les tines de l'amo que es trobaven dins la casa. Tant el nombre de barraques de vinya com la quantitat de tines presents a la casa ens mostren la importància del cultiu i transformació de la vinya en aquesta zona. A l'Amillament de 1865 (AMSVC) el mas tenia 6 parcels i era de Miquel Boada. A l'entorn de la casa, al torrent de can Serra, hi ha un important nombre de barraques de vinya així com murs de pedra seca per fer

marges de terra.

Bibliografia

IGLÉSIAS, J. (1979). El fogatge de 1553. Fundació Salvador Vives i Casajuana. Volum I. Barcelona. IGLÉSIAS, J. (1991). Fogatge de 1497, Estudi i transcripció. Fundació Salvador Vives i Casajuana. Barcelona. SUADES, J. (1987). "El poblament de Vallhonestà dels anys 1750-1775: venda de masos deshabitats, aposentos i la construcció d'un molí fariner". Dovella nº 22, Manresa, p. 15-18. SUADES, J; i altres. (1986). "Sant Vicenç de Castellet" dins Ferrer i Alòs, Llorenç (coordinador). Història del Bages, col·lecció Història de les Comarques de Catalunya. Manresa, Parcir Edicions, 1986.

